

Caritas

ACCIÓ SOCIAL

Teniu a les vostres mans el model d'acció social de Càritas Diocesana de Lleida aprovat pel Consell Diocesà i l'Assemblea Diocesana el mes de desembre de 2007.

Vol ser un document de comprensió senzilla perquè té la vocació de ser un dels materials nuclears de la formació dels nostres voluntaris. Vol arrelar en el nostre actuar compromès dins de Càritas el motiu principal per fer-ho: som creients i volem portar a la pràctica la tendresa i l'exemple de les obres de Jesús i el desig del Creador de tenir un món just per a tots on tots tinguin la dignitat que els correspon com a persones i fills de Déu.

Aquest model parla de les nostres conviccions i de la nostra escala de valors com a cristians que fan de les nostres obres més que activisme i solidaritat sense horitzons. Estar a prop de la pobresa no solament facilita el poder acompanyar-la i atendre sinó que també ens fa descobrir que per viure plenament hem de ficar per davant l'estimació i la donació gratuïta que les possessions i la preocupació per les coses materials. Solament així descobrirem el sentit d'una vida veritablement humana.

Per això, a Càritas, i per extensió a tota l'Església, hem de FER però també hem de SER, hem de tenir conviccions i motius del que fem. El món té necessitat d'esperança i nosaltres un missatge per donar-li. Una bona notícia!!.

Us animo que treballeu de manera progressiva aquest document en tots els grups parroquials de Càritas perquè us ajudi a interioritzar aquesta manera de SER com a voluntaris. Segur que us ajudarà a tenir un millor sentit de les vostres accions vers els més pobres i a tenir una actitud més esperançada, serena i confiada en un futur millor.

Ramon Baró
Director de Càritas Diocesana de Lleida

Benet Arbués
Delegat de Càritas

Amb la col·laboració de:

Diputació de Lleida

*Impuls al territori
Impuls amb territori*

El model d'acció social de Càritas és un petit document que recull els principis bàsics –"la mística"– que inspiren la seva raó de ser i són el motor d'arrancada que impulsa els seus projectes i programes.

No és un model abstracte ni purament teòric. S'ha de concretar tenint en compte el context proper, la realitat de la nostra societat, sense perdre la perspectiva de la universalitat, de la gran família dels fills i filles de Déu. Tampoc no és un document que ho conté tot, que serveix per a tot, però sí que ha d'influir en tot. Ha de ser un instrument que ens ajudi a totes les persones vinculades a Càritas a avaluar –en un sentit molt ampli i de fons– si el que fem i la forma en què ho fem és allò correcte i convenient en sintonia amb "la mística" de Càritas.

1. QUÈ SOM?

Càritas és una entitat de l'Església Catòlica, confederada amb altres entitats d'acció caritativa i social. Té l'objectiu de promoure, orientar i coordinar l'acció social i caritativa de la Diòcesi, amb la finalitat d'ajudar la promoció humana i el desenvolupament integral de les persones.

La seva història de 60 anys de servei constant i continuat als pobres i de compromís amb la justícia, continua viva gràcies a la dedicació de centenars de persones que, amb esperit de gratuïtat, s'impliquen en aquest projecte. El seu futur immediat dependrà de la vitalitat de les Càritas parroquials i del compromís directe que n'assumeixin els Rectors, de la capacitat de motivar i d'integrar "nova saba" i, sobretot, "saba jove".

Els valors de Càritas són els de l'Evangeli: per això, des del seu naixement insisteix en la urgent necessitat d'un repartiment més just dels béns de la terra. Des de Càritas es vol animar la comunitat cristiana a fer realitat les pràctiques de la justícia i la solidaritat que formen part de les exigències de l'amor que han de viure els seguidors de Jesucrist.

Càritas assumeix un triple compromís en la seva acció social: informar i sensibilitzar l'opinió pública sobre la pobresa i les situacions de vulnerabilitat; conèixer i denunciar les causes i les conseqüències d'un sistema social que genera pobres; i comprometre's i col·laborar en el canvi social.

Càritas és el rostre visible de l'amor i del servei als pobres, però és la comunitat cristiana qui actua per mitjà de les Càritas parroquials i de la Diocesana. Per a realitzar la missió encomanada s'inspira en dues fonts principals:

a) L'Evangelí. Jesús ens proposa estimar Déu sobre totes les coses i el proïsme com a nosaltres mateixos. A l'Últim Sopar va expressar amb força i insistència aquest desig: "Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres. Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres" (Jn 13,34-35).

L'Esperit Sant és aquesta potència interior que harmonitza el nostre cor amb el del Crist i el mou a estimar els germans tal com Ell els ha estimat. És la força de l'Esperit que transforma el cor de la comunitat eclesial per a que sigui testimoni en el món de l'amor del Pare que en Jesús, el seu Fill, vol fer de la humanitat una sola família. (cf. Deus caritas est, n.19)

Càritas s'inspira i té especialment en compte els quatre passatges evangèlics següents:

Les Benaurances (Mt 5,1-12 i Lc 6, 20-23)

En veure les multituds, Jesús pujà a la muntanya, s'assegué, i se li acostaren els deixebles. Llavors, prenent la paraula, començà a instruir-los dient:

Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cell

Feliços els qui ploren: Déu els consolarà!

Feliços els humils: ells posseiran la terra!

Feliços els qui tenen fam i set de ser

justos: Déu els saciarà!

Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!

Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!

Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!

Feliços els perseguits pel fet de ser

justos: d'ells és el Regne del cell!

Feliços vosaltres quan, per causa meva, us insultaran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies!

Alegreu-vos-en i celebren-ho, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. També així van perseguir els profetes que us han precedit.

Els senyals alliberadors de Jesús (Lc 7, 18-22)

Aleshores Joan va cridar dos deixebles i els envià al Senyor per preguntar-li: «¿Ets tu el qui ha de venir, o n'hem d'esperar un altre?» Aquells homes arribaren on era Jesús i li digueren: Joan Baptista ens envia a preguntar-te: "¿Ets tu el qui ha de venir, o n'hem d'esperar un altre?"

Llavors mateix en va curar molts de malalties i sofriments o els alliberà d'espirits malignes, i donà la vista a molts cecs. Jesús, doncs, els respongué: Aneu a anunciar a Joan el que heu vist i sentit: els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els pobres reben l'anunci de la bona nova.

Les obres de misericòrdia (Mt 25, 34-40)

"Veniu, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vaucollir; anava despul·lat, i em vaucostir; estava malalt, i em vaucositar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm...Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu".

La paràbola del bon Samarità. (Lc 10, 25-37) Aquest text és molt significatiu per a nosaltres: ha inspirat la preparació i realització de l'Assemblea Diocesana del 15 de desembre de 2007, i ens mou a construir una església que sigui completament "samaritana".

Un mestre de la Llei es va aixecar i, per posar a prova Jesús, li va fer aquesta pregunta: Mestre, què haig de fer per a posseir la vida eterna?

Jesús li digué: Què hi ha escrit en la Llei? Què hi llegeixes?

Ell va respondre: Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tota la força i amb tot el pensament, i estima els altres com a tu mateix.

Jesús li digué: Has respost bé: fes això i viuràs.

Però ell, amb ganes de justificar-se, preguntà a Jesús: I qui són els altres que haig d'estimar?

Jesús va contestar dient: Un home baixava de Jerusalem a Jericó i va caure en mans d'uns bandolers, que el despul·laren, l'apallissaren i se'n anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava per aquell camí un sacerdot; quan el veié, passà de llarg per l'altra

banda. Igualment un levita arribà en aquell indret; veié l'home i passà de llarg per l'altra banda.

Però un samarità que anava de viatge va arribar prop d'ell, el veié i se'n compadí. S'hi acostà, li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el duqué a l'hostal i se'n va ocupar. L'endemà va treure's dos denaris i els va donar a l'hostaler dient-li: Ocupa't d'ell i, quan jo torni a passar, et pagaré les despeses que facis de més.

Quin d'aquests tres et sembla que es va comportar com a proïsme de l'home que va caure en mans dels bandolers?

Ell respongué: El qui el va tractar amb amor.

Llavors Jesús li digué: Vés, i tu fes igual.

b) La doctrina social de l'Església i el Concili Provincial Tarraconense de 1995.
Aquest Concili ens convida i ens proposa:

1. Revifar la tradició, tan intensament viscuda en els primers segles de l'Església, de vincular visiblement la celebració de l'Eucaristia amb la caritat fraterna, insistint de manera particular en la relació entre la Fracció del Pa i la comunió cristiana de béns, en la lògica que porta de la compartició dels béns eternals al compartiment dels béns temporals, i en la coherència que impulsa les Esglésies riques a obrir-se a les necessitats de les Esglésies pobres. (n. 77V)

2. Intensificar el treball que les nostres Esglésies duen a terme a favor de drogoaddictes, alcoholics, malalts de la sida, "sense sostre", mendicants, amenaçats d'avortament i d'eutanàsia, infants i adolescents preterits (oblidats), gent gran sola i abandonada, pobres de mitjans materials i de vivència religiosa, transeünts, migrants, maltractats, analfabets, aturats i minipensionistes, tenint en compte els principis, criteris i directius de la doctrina social de l'Església. (n. 79P)

Les persones vinculades a Càritas fem nostres les conviccions que caracteritzen el seu compromís evangèlic per un món més humà, fratern i just. Assumim el seu peculiar estil en la forma d'acollir les persones. Tot això ho manifestem en les nostres actituds i treball, en la forma de relacionar-nos amb els més necessitats i en les relacions interpersonals dintre dels nostres grups.

Creiem que la dignitat de cada persona és inalienable. que per a nosaltres no ve donada per la llei civil sinó que pertany a l'essència de la persona perquè som fills i filles de Déu, creats a imatge i semblança seva.

Creiem que cada persona és un tot integrat que supera les necessitats d'ordre material i té un potencial extraordinari de capacitats, fins i tot quan aquestes no estan plenament desenvolupades o es veuen condicionades per la realitat concreta que li ha tocat viure.

Creiem que la caritat rau en testimoniar l'amor de Déu a les persones, i que és el motor fonamental de la nostra acció i dels nostres projectes.

Creiem que la fe esdevé morta si no va acompanyada de les obres (cfr. Jaume 2, 17) i que l'amor té més abast que la justícia que prové de les lleis civils. La fe s'encarna en les obres de misericòrdia, de justícia i de solidaritat.

Creiem que som cridats a ser signes de la presència de l'Esperit en els pobres. Aquesta és la missió que ens encomana el nostre Bisbe i la fem amb valentia i generositat. Les nostres accions, encara que senzilles i quotidianes, són significatives i estan amarades de l'Esperit de Jesús. Així col·laborem en la construcció d'una societat inspirada en els valors evangèlics.

Creiem que Càritas té una doble missió: projectar-se cap enfora, estimant els pobres i col·laborant en l'acció transformadora del món, i actuar dins de la comunitat cristiana per a sensibilitzar-la i aportar-li el dinamisme evangèlic.

Creiem que hi ha petjades de la presència de Déu en la història, en els esdeveniments, en la naturalesa i en cada persona. Però Jesús ens diu que el pobre és el sagrament on Déu se'ns revela amb més claredat (Mt 25, 34ss) i que per mitjà d'ell arribem a Jesús. Quan ens deixem captivar per Jesús i el seu Evangeli ens sentim esperonats a acollir el necessitat i compromesos en la transformació del món.

Creiem que el clam angoixant dels qui sofreixen les conseqüències d'un ordre injust, són signes que interpel·len Càritas i la mantenen en actitud d'escolta, recerca i discerniment. I el dolor de la humanitat l'empenya a imaginar noves formes de caritat.

Creiem que el sofriment de tants germans i germanes d'arreu, és una crida de Déu a la comunitat cristiana. Actuar enfront de la pobresa i de les conseqüències dels desastres naturals en altres països, és expressió de solidaritat i signe de germanor amb altres Càritas.

Creiem que tota persona mereix ser tinguda en compte en la seva situació concreta. L'acollim personalitzant la trobada i promovent processos d'autonomia, de creixement i d'inserció sociolaboral. Però vetllant perquè allò puntual, l'immediatisme i la parcialitat de respostes no condicionin la nostra acció.

Creiem que la realitat –el món– és el lloc d'encarnació on Déu continua habitant entre nosaltres. Aquesta realitat és un lloc de mort quan s'anul·la la dignitat dels humans i és un lloc de resurrecció quan algú recupera la seva humana autenticitat.

Creiem que Càritas necessita una bona i àgil organització i gestió internes. Però som sensibles perquè no se'ns mengi una burocràcia que pogués canviar la imatge i el servei de Càritas, fent-la semblant a una gestora de serveis socials.

Creiem en la utopia evangèlica de la fraternitat universal que ens impulsa a posar en marxa la nostra capacitat de canviar les coses. I ho fem mitjançant el compromís: accions i paraules. D'aquesta manera col·laborem en la construcció i presència del Regne de Déu.

Càritas assumeix la missió de sensibilitzar la comunitat cristiana i de crear camins i espais per a viure en actitud de servei als pobres i de compromís amb la transformació del món. La seva acció es fa a través de programes que es desenvolupen i avaluen tenint en compte els següents criteris:

a) Adaptació a les necessitats. Càritas viu en actitud profètica, és creativa en la caritat i està atenta a la realitat social i a les noves formes de pobresa i marginació. S'adapta als pobres. I està disposada a actuar on altres institucions no actuen i a retirar-se d'un programa quan la seva presència deixa de ser necessària.

b) Coneixement de la realitat. És el lloc des d'on llegim "els signes dels temps" i escoltem la veu de Déu, que ha vist l'opressió del seu poble i ha sentit com clama per culpa dels seus explotadors i coneix els seus sofriments. Ha baixat a alliberar-lo, refent l'Aliança (Ex 3, 7-8).

Càritas posa en acció mecanismes que li permeten observar la realitat i ofereix formació permanent a tots els voluntaris i al personal tècnic per a garantir la seva capacitat d'adaptació als canvis.

Amb la seva acció dóna resposta a les necessitats de l'entorn, especialment als pobres que són ignorats i a la pobresa amagada que tenim a la nostra Diòcesi.

c) Visió global. Càritas té present, en la seva acció, els diferents factors que incideixen en les situacions de pobresa, marginació o exclusió social.

d) Atenció integral a la persona. Veu el pobre no només com a una persona amb mancances i necessitats, sinó que, malgrat tot, hi descobreix les seves possibilitats. Li dóna suport perquè prengui consciència de les seves qualitats, s'alliberi dels factors de la seva pobresa i pugui arribar a ser autònom. La nostra actuació està orientada a corregir o atenuar les causes i a fer sorgir i animar les possibilitats.

e) Dimensió comunitària. La comunitat o el fet comunitari –i sobretot la família– és l'àmbit en el qual millor es poden aprofundir les relacions interpersonals, la identificació amb el passat i amb la història i els projectes de futur.

L'acció social de Càritas respon a problemes, situacions precàries o factors de risc de persones, de famílies o d'una comunitat. Té cura dels nens i de les dones marginades. I sovint li és imprescindible intervenir, juntament amb altres agents, per a resoldre aquestes situacions de risc i de precarietat.

f) Transformació de la realitat. Afronta les causes personals, ambientals i estructurals que generen pobresa o mantenen situacions d'injustícia. Càritas està amatent a defensar els drets universals de la persona –que els pobres també els tenen reconeguts però no sempre els poden exercir.

g) Manté un rol de suplència. L'acció de Càritas és de suplència i subsidiarietat en tot allò relatiu a l'assistència econòmica i social. Quan convé insta les administracions públiques a complir les seves responsabilitats econòmiques i socials previstes en les lleis.

h) Denúncia activa davant les situacions d'injustícia. L'acció de Càritas genera un coneixement de la realitat i de les injustícies. I, sola o associada amb altres institucions, denuncia situacions que ignoren o atempten contra els drets fonamentals d'una persona o d'un col·lectiu.

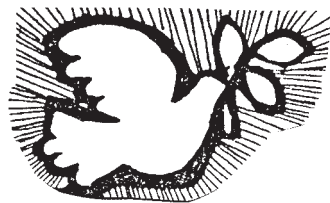
i) Sensible a la cooperació internacional. Encara que Càritas té uns recursos humans i materials bastant limitats, en el seu pressupost anual reserva una partida per a ser solidària en situacions d'urgències humanitàries.

A més, fa seu el repte de crear i acompanyar un programa de cooperació internacional en col·laboració amb altres entitats que ajuden al desenvolupament d'algun País. I per a dur-lo a terme convidarà joves que vulguin viure la gratuïtat i la solidaritat en "camps de treball missió"

j) Ofereix participació i formació del voluntariat. Càritas està oberta a la col·laboració de tota persona de bon cor i ofereix un espai de trobada i de gratuïtat per a persones, creients o no creients, que volen servir els pobres i treballar en la defensa dels drets de la persona, respectant l'opció de l'Església i de la comunitat cristiana que actuen mitjançant la caritat.

Promou el voluntariat i afavoreix la seva participació activa. Li ofereix mitjans adequats de formació i creixement personal. Crea espais i mecanismes d'integració per assegurar la convivència entre voluntaris i tècnics.

El Mètode, amb majúscula, no es refereix a una forma didàctica d'actuar: l'entendem com una manera de ser, sentir i actuar perquè la persona pugui superar-se i aconseguir autonomia. L'essència de Càritas, allò que la diferencia d'altres institucions humanitàries, és l'amor que ve de Déu i s'alimenta de l'Evangeli.

El Mètode de Càritas s'identifica per trets com els següents:

Càritas és atenta i cordial en l'acollida. Acull cada persona amb respecte, actitud d'escolta i amabilitat.

Acompanya les persones tenint en compte la realitat concreta, sense discriminar-les per motius d'ètnia, religió, gènere... Promou processos, crea itineraris i aposta per la persona com un tot integrat, encara que inicialment la rendibilitat dels seus esforços i programes no sembli efectiva.

Fa costat als pobres perquè s'alliberin de les causes de la seva pobresa i de les que els impedeixen sentir-se persones amb dignitat, autoestima i sentit de la vida. Alhora els proposa que siguin protagonistes del seu propi alliberament. Sense ser del tot condescendent es mostra respectuosa amb el procés de superació de cada persona.

Càritas, en la seva organització i en els mitjans materials, desprèn senzillesa, sobrietat, transparència i humanisme. Informa els socis amb transparència. En els pressupostos vigila el correcte ús evangèlic dels diners que rep i administra al servei dels pobres. Demana amb satisfacció la col·laboració externa de persones perquè l'ajudin en aquesta avaluació i discerniment.

Se serveix dels mitjans que la tecnologia posa al seu abast. Aposta pel desenvolupament i valora l'esforç de molts empresaris creients que procuren crear llocs de treball per a dignificar la vida de les persones. Càritas està oberta a establir acords amb empreses que vulguin donar una dimensió solidària als seus productes.

Dóna suport i col·labora en projectes similars promoguts per altres institucions que, des de perspectives religioses i humanitàries diferents, estan compromeses en favor

dels pobres, de la justícia i de la transformació del nostre món des de valors **universalment reconeguts**.

S'integra en "xarxes" amb presència de l'administració pública, però roman lliure d'interessos polítics i opcions partidistes. Salva de forma clara els valors que caracteritzen la seva identitat.

6. CONCLUSIÓ

El Papa Benet XVI en l'encíclica "Deus caritas est" ens recorda que la caritat és missió de l'Església, que pertany a la seva naturalesa i que és la manifestació irrenunciable de la seva pròpia essència (cf. n. 25). I a partir de l'experiència dels primers cristians ens convida a aprofundir-la i impulsar-la en la comunitat cristiana. Els Apòstols, als quals estava encomanat sobretot el "servei de l'oració i el servei de la Paraula", es van sentir excessivament afeixugats amb l'assistència quotidiana de repartir almoines a les viudes i als pobres- "servei de la taula"- i van decidir crear un grup de set persones per a atendre el subministrament quotidià a les vídues. Però aquest grup no s'havia de limitar només a un servei tècnic de distribució: també havien de ser homes "plens de l'Esperit i de saviesa"(cf Fets 6, 1-6). La qual cosa significa que el servei social que desenvolupaven era, alhora, absolutament concret i profundament espiritual, tal com voldríem també que ho fos el nostre servei de Càritas de Lleida.

Amb la formació d'aquest grup anomenat "dels Set", el servei de l'amor al proïsme - exercit comunitàriament i de manera orgànica- quedava ja instaurat en l'estructura fonamental de la mateixa Església. (cf "Deus caritas est", n.20).

Amb les paraules del Concili Provincial Tarragonense, rebem la missió i el suport per continuar servint els pobres: *Reconeixem en aquest treball de Càritas la presència evangèlica de Jesús, el bon Samarità i donem gràcies a Déu per tants cristians, sovint abnegats i anònims, que el viuen com a preciosa realització de l'amor al proïsme. (n.79)*

